

ЧУЄНКО ВІТАЛІЙ

Черкаський державний технологічний університет

<https://orcid.org/0009-0006-1821-8392>e-mail: v.v.chuienko.asp21@chdtu.edu.ua

ТАЗЕТДІНОВ ВАЛЕРІЙ

Черкаський державний технологічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-1091-9075>e-mail: valeriy.tazetdinov@gmail.com

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ – ШЛЯХ ДО ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ

Стаття присвячена вивченню питань, що пов'язані з забезпеченням бізнес-процесів виробництва продукції ресурсами та управління цим процесом. Функціонування будь-якого підприємства та його розвиток забезпечується ресурсами – перш за все, їх наявністю та вмінням їх раціонально використовувати. Розглянуто поняття ресурсного забезпечення виробничих та бізнес-процесів підприємств, що є основним для успішної діяльності будь-якого підприємства. Узагальнено погляди науковців щодо поняття «ресурсного забезпечення». Визначено, що для ефективного функціонування бізнес-процесів та підвищення конкурентоспроможності підприємства повинна бути сформована система управління ресурсним забезпеченням діяльності підприємства. Визначені та охарактеризовані основні види ресурсів та сформовано структуру системи ресурсного забезпечення виробництва продукції. Враховуючи, що молочне скотарство є однією із стратегічних галузей тваринництва в Україні та забезпечує продовольчу безпеку держави, розглянуто напрямки управління ресурсами при виробництві молока, адже структура системи ресурсного забезпечення для кожного бізнес-процесу є індивідуальною. Проаналізовано на основі статистичних спостережень динаміку виробництва молока за останні роки. Визначено важливість забезпечення ресурсами на всіх рівнях управління підприємством. Цифровізація бізнес-процесів забезпечує швидкий доступ до баз даних, дозволяє здійснювати контроль та оперативно приймати рішення щодо ефективного використання ресурсів. Основним завданням забезпечення конкурентоспроможності продукції є зниження витрат на її виробництво. З допомогою цифровізації процесів вдасться оптимізувати надходження та витрати на всіх рівнях виробництва, адже зменшення ресурсоспоживання можливе лише при проведенні комплексної оцінки їх витрат та визначення шляхів раціонального використання. Це допоможе підприємству обрати правильний напрямок формування ресурсів та їх використання, а також досягти конкурентних переваг на економічному ринку.

Ключові слова: цифровізація, забезпечення ресурсами, бізнес-процес, конкурентоспроможна продукція, ефективність, молочне скотарство.

CHUIENKO VITALII, TAZETDINOV VALERII

Cherkassy State Technological University

IMPLEMENTATION OF A SYSTEM OF DIGITALIZATION OF BUSINESS PROCESSES IS A WAY TO EFFECTIVE RESOURCE MANAGEMENT

The article is devoted to the study of issues related to the provision of business processes of production with resources and management of this process. The functioning of any enterprise and its development is ensured by resources - first of all, by their availability and the ability to use them rationally. The article considers the concept of resource provision of production and business processes of enterprises, which is fundamental for the successful operation of any enterprise. The views of scholars on the concept of "resource provision" are generalized. It is determined that for the effective functioning of business processes and increasing the competitiveness of enterprise, a system of management of resource provision of enterprise activities should be formed. The main types of resources are defined and characterized, and the structure of the system of resource provision for production is formed. Given that dairy farming is one of the strategic livestock sectors in Ukraine and ensures food security in Ukraine and ensures the food security of the state, the directions of resource management in milk production are considered, since the structure of the resource supply system for each business process is individual. The dynamics of milk production in recent years is analyzed on the basis of statistical observations in recent years. The importance of providing resources at all levels of enterprise management is determined. The digitalization of business processes provides quick access to databases, allows for control and prompt decision-making on the efficient use of resources. The main task of ensuring product competitiveness is to reduce production costs. The digitalization of processes will help optimize revenues and expenses at all levels of production, as reducing resource consumption is only possible with a comprehensive assessment of their costs and identification of ways to use them rationally. This will help the company choose the right direction of resource formation and use, as well as achieve competitive advantages in the economic market.

Keywords: digitalization, resource provision, business process, competitive products, efficiency, dairy farming.

Постановка проблеми

Для покращення управління ресурсами, підприємства потребують нових розробок, які сприятимуть підвищенню ефективності виробництва продукції та забезпечення рентабельності підприємства. Сучасні розробки тісно пов'язані з розширенням впровадження цифровізації в усі сфери діяльності, що забезпечить раціональне вирішення складних завдань та управління сучасним виробництвом. Для покращення управління ресурсним забезпеченням необхідно підвищити наявність ефективної інформації. Досконале управління ресурсами дасть можливість впроваджувати новітні технології, залучати інвестиційні проекти та забезпечити підприємству стабільний розвиток.

В період кризи та повномасштабної війни в країні ресурси є дорогішими, тому виникає проблема обмеження їх використання та забезпечення економії. З цією метою актуальним завданням є впровадження цифровізації на підприємстві та забезпечення автоматизованого контролю за процесами надходження та

використання ресурсів. Адже, наявність ресурсів у достатній кількості відкриває можливості підприємства до розвитку та ефективного функціонування [1].

Аналіз останніх джерел

Вивченням питань ресурсного забезпечення діяльності підприємств займалися вчені:

Чорна А., яка визначення «структури ресурсного забезпечення» розглядає як сукупність видів ресурсів, що є способами їх взаємозв'язку і взаємодії та направлені на досягнення певної мети підприємства [2].

Вернерфельт Б. визначає, що ресурси – це матеріальні і нематеріальні активи, які постійно використовуються на тому чи іншому підприємстві [3].

Хелфаті К. і Петераф М. розглядають ресурси як вхід у виробничий матеріальний чи нематеріальний процес, які має в наявності підприємство та до яких воно має доступ та контроль на відносно постійній основі [4].

Алькама В. та Пазеева Т. трактували поняття «ресурсне забезпечення» як комплекс заходів забезпечення підприємства ресурсами відповідного виду та складу, а також механізми пошуку, отримання, зберігання, накопичення, планування, обліку, використання та витрат [5].

Кузнецова К. дає визначення, що ресурсне забезпечення – це можливість підприємства забезпечити свою діяльність необхідною кількістю та набором ресурсів для досягнення позитивного економічного ефекту в певний момент часу [6].

Кремь О. визначає поняття «ресурсне забезпечення як сукупність певних видів ресурсів (матеріальних, технологічних, трудових, фінансових, інформаційних) і джерел їх формування, що беруть участь у процесах діяльності підприємства [7].

Враховуючи достатню кількість досліджень щодо питання ресурсного забезпечення підприємств, в сучасних умовах воно залишається відкритим та поребує подальшого вивчення.

Метою роботи є: формування структури ресурсного забезпечення бізнес-процесу виробництва продукції.

Виклад основного матеріалу

Для стабільного функціонування підприємства, його розвитку, повинно бути налагоджене ресурсне забезпечення та раціональне його використання. Впровадження системи цифровізації дозволить вирішувати завдання управління процесом забезпечення підприємства ресурсами.

До основних видів ресурсів можна віднести матеріальні, фінансові, інформаційні та кадрові. Кожен бізнес-процес використовує різні ресурси, які можуть працювати лише в комплексі. В часи постійних змін та росту конкуренції, підприємства змушені постійно вдосконалюватися щоб виробляти якісну продукцію.

Щоб забезпечити бізнес-процес безперебійним постачанням ресурсів, необхідно:

- розробити план розвитку підприємства;
- слідкувати за змінами та вчасно на них реагувати;
- заощаджувати на використанні ресурсів;
- забезпечувати себе ресурсами власного виробництва.

Для кожного підприємства та окремого бізнес-процесу є своя структура ресурсного забезпечення, яка залежить від галузі, обсягів виробництва та фінансово-економічного стану підприємства. Структура – це набір ресурсів, які забезпечують безперервність виробництва продукції протягом усього бізнес-процесу [8].

Ресурси після використання перетворюються на готовий продукт чи послугу. Конкурентоспроможну продукцію можна отримати лише при використанні необхідної кількості відповідних ресурсів та послідовного здійснення бізнес-процесів. Вихід одного бізнес-процесу може бути входом до іншого бізнес-процесу, що змінює форму ресурсів. Тому, виникає потреба здійснення контролю за процесом ресурсного забезпечення виробництва продукції. Зобразимо структуру системи ресурсного забезпечення виробництва продукції (Рис. 1).

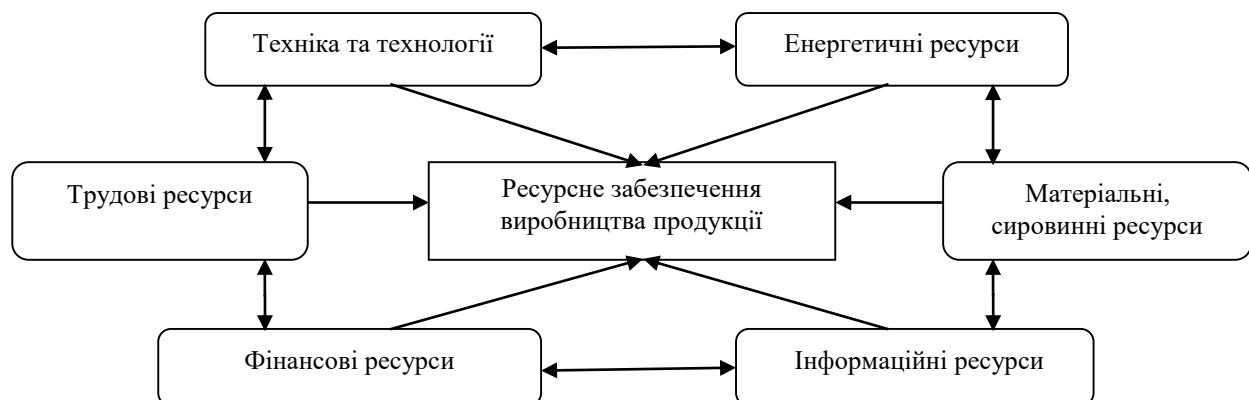

Рис. 1. Структура системи ресурсного забезпечення виробництва продукції

Потребу в ресурсах можна визначати за формулою:

$$Pr = Op \times Hb - Zp, \quad (1)$$

де, Пр – потреба в ресурсах; Оп – планові обсяги виробництва продукції; Нв – норми витрат відповідного виду сировини (ресурсу) на одиницю продукції; Зр – залишок ресурсу на початок певного періоду [9].

Структура системи ресурсного забезпечення для кожного бізнес-процесу є індивідуальною. Враховуючи, що молочне скотарство є однією із стратегічних галузей тваринництва в Україні та забезпечує продовольчу безпеку держави, розглянемо основні статті витрат для забезпечення ресурсами бізнес-процесів виробництва молока.

Виробництво продукції молочного скотарства потребує високоартісних витрат на придбання ресурсів для її виробництва порівняно із закупівельними цінами на молоко, що є одним із головних чинників не конкурентоспроможності такої продукції на ринку. Обсяг виробництва молока у 2023 році склав 7430,4 тис.тонн, або зменшився порівняно з 2022 роком на 337,0 тис.тонн, або на 4,4 відсотки. Крім того, порівняно з 2020 роком даний показник знизився на 19,8 відсотків. Однією з основних причин такого зниження є повномасштабна війна в країні та низький рівень ефективності його виробництва [10].

Тому, для покращення економічного становища сільськогосподарських підприємств, зокрема в молочному скотарстві, важливим завданням є впровадження заходів, що дозволять заощадити ресурси – відповідно це цифровізація виробничих та бізнес-процесів.

Управління ресурсами при виробництві молока включає в себе такі напрямки:

Забезпечення якісними кормами – є основною статтею витрат при утриманні корів та впливає на якість і кількість молока.

Гігієнічні умови та безпека корів – при забезпеченні належних умов для утримання корів, зменшується ризик захворюваності та покращуються показники продуктивності.

Ветеринарія та профілактика захворювань – необхідно проводити профілактичні ветеринарні заходи та постійне спостереження за тваринами.

Облік біометричних показників і селекція – кожна корова на фермі повинна мати датчик, де міститиметься повна інформація про тварину та передаватиметься на сервер.

Облік ресурсів і виробленої продукції – автоматизація обліку молока зменшить витрати часу на контроль і регулювання ресурсів, а також забезпечить якісне зберігання молока.

Технологія управління стадом – догляд та складання раціонів для годівлі, покращення стада корів.

Технічне оснащення – установка обладнання для вентиляції приміщення, автоматизованої подачі кормів, видалення гною, автоматичного доїння корів, спеціального освітлення.

Відповідно для догляду за обладнанням необхідні трудові ресурси [11].

Висновки

Для ефективного функціонування підприємства в сучасних умовах постійних змін, однією з основних складових є ресурсне забезпечення виробничих та бізнес-процесів виробництва продукції. Важливим фактором ефективного використання ресурсів є раціональне їх поєднання в такі групи де вони можуть взаємодіяти між собою. Цінність ресурсів повинна визначатися не вартістю, а відповідністю потребам підприємства. Важливим рішенням є впровадження заходів, що дозволять заощадити ресурси – відповідно це цифровізація виробничих та бізнес-процесів. Завдяки цифровізації процесів буде забезпечено точний контроль над використанням ресурсів, що дасть можливість оптимізувати надходження та витрати ресурсів на всіх рівнях виробництва. Маючи достатню кількість ресурсів у своєму розпорядженні, підприємство здатне розвиватися та функціонувати відповідно до поставлених цілей.

Література

7. Стец І.І. Потенціал і розвиток підприємства: Навчальний посібник / І.І. Стец. – Тернопіль: Економічна думка, 2010. – 674 с., с. 77.
8. Чорна А. Структура ресурсного забезпечення економічної безпеки підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2009. № 4. Т. 1. С. 93.
9. Wernerfelt B. A Resource-Based View of the Firm // Strategic Management Journal. – 1984. – № 5. – P. 173.
10. Helfat C., Peteraf M. The dynamic resource-based view: capability life cycles // Strategic Management Journal. 2003. – № 24. – P. 997.
11. Алькема В.Г., Пазеева Г.М. Ресурсний потенціал системи економічної безпеки суб'єкта логістичної діяльності. Вчені записки Університету «КРОК». 2013. Випуск 33. С. 200.
12. Кузнецова К. О. Ресурсне забезпечення потенціалу конкурентоспроможності енергогенеруючих підприємств: дисерт. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / К.О. Кузнецова. – К., 2009. – 17 с.
13. Кремінь О.М. Ресурсне та організаційне забезпечення ефективного розвитку підприємств (за матеріалами цукрових заводів України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами» / О.М. Кремінь. – К., 2009. – 21 с.
14. Феєр О.В., Дрозд М.В. Теоретичні основи ресурсного забезпечення діяльності підприємства. Економіка і суспільство. 2016. Випуск 6. С. 220-224.
15. Корецький М.Х., Дегтяр А.О., Даций О.І. Стратегічне управління [навч. посіб.] К.: Центр учбової

літератури, 2007. 240 с.

16. Державна служба статистики України. Тваринництво. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 28.09.2024).

17. Агробізнес Сьогодні. Сучасне тваринництво. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynnytstvo.html> (дата звернення: 29.09.2024).

References

1. Stets I.I. Potensial i rozvytok pidpryemstva: Navchalnyi posibnyk / I.I. Stets. – Ternopil: Ekonomichna dumka, 2010. – 674 s., s. 77.
2. Chorna A. Struktura resursnoho zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpryemstva. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. 2009. № 4. Т. 1. S. 93.
3. Wernerfelt B. A Resource-Based View of the Firm // Strategic Management Journal. – 1984. – № 5. – R. 173.
4. Helfat S., Peteraf M. The dynamic resource-based view: capability life cycles // Strategic Management Journal. 2003. – № 24. – R. 997.
5. Alkema V.H., Pazicieva H.M. Resursnyi potensial systemy ekonomichnoi bezpeky subiekta lohystychnoi diialnosti. Vcheni zapysky Universytetu «KROK». 2013. Vypusk 33. S. 200.
6. Kuznietsova K. O. Resursne zabezpechennia potentsialu konkurentospromozhnosti enerhoheneruiuchykh pidpryemstv: dysert. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : spets. 08.00.04 – «Ekonomika ta upravlinnia pidpryemstvamy (za vydamy ekonomichnoi diialnosti)» / K.O. Kuznietsova. – K., 2009. – 17 s.
7. Kremin O.M. Resursne ta orhanizatsiine zabezpechennia efektyvnoho rozvytku pidpryemstv (za materia- lamy tsukrovykh zavodiv Ukrainy) : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : spets. 08.00.04 – «Ekonomika ta upravlinnia pidpryemstvamy» / O.M. Kremin. – K., 2009. – 21 s.
8. Feier O.V., Drozd M.V. Teoretychni osnovy resursnoho zabezpechennia diialnosti pidpryemstva. Ekonomika i suspilstvo. 2016. Vypusk 6. S. 220-224.
9. Koretskyi M.Kh., Diehtiar A.O., Datsii O.I. Stratehichne upravlinnia [navch.posib.] K.: Tsentr uchbovoi literatury, 2007. 240 s.
10. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Tvarynnytstvo. [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (data zvernennia: 28.09.2024).
11. Ahrobiznes Sohodni. Suchasne tvarynnytstvo. [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynnytstvo.html> (data zvernennia: 29.09.2024).